

**УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ПРАВНИ ФАКУЛТЕТ**

**П Р И Р У Ч Н И К
ЗА ПРИПРЕМУ ПРИЈЕМНОГ ИСПИТА**

Бања Лука, 2026. година

УВОДНИ ДИО

ПРИЈАВЉИВАЊЕ КАНДИДАТА за упис на Правни факултет Универзитета у Бањој Луци (на студије I циклуса) одвијаће се, потенцијално, у два уписна рока. Пријем докумената ће се вршити сваки радни дан у периоду од 08-16 часова у кабинету бр. 70 (на II спрату) у периоду који ће бити накнадно објављен. Уколико по окончању првог уписног рока остане слободних мјеста, биће организован и други уписни рок.

Број слободних мјеста на студију I циклуса ће бити објављен на web страници Факултета.

Кандидати за упис у прву годину студија дужни су, уз пријаву, приложити сљедеће документе:

- извод из матичне књиге рођених,
- оригинална свједочанства о завршеним разредима средњег образовања и оригиналну диплому о положеном матурском, односно завршном испиту,
- доказ о уплати накнаде за полагање пријемног испита.

Литература за успјешно спремање пријемног испита је сљедећа:

А) Српски језик и књижевност:

- Правопис српског језика, Матица српска, Нови Сад, 2013.
- Граматика српског језика за гимназије и средње школе, Бања Лука, 2008.
- Интерпретација књижевности из уџбеника српског језика за гимназије и средње школе (I-IV разред).

Б) Историја:

- уџбеници историје за I-IV разред Гимназије општег и друштвено-језичког смјера.

ПРИЈЕМНИ ИСПИТ за упис на Правни факултет биће одржан у амфитеатру Факултета и састојаће се од два теста из Историје и Српског језика и књижевности, од којих ће сваки садржати по 25 питања. Сваки потпуно тачан одговор доноси по један бод. Накнада за техничке услуге и директне материјалне трошкове у вези са полагањем пријемног испита износи 70.00 КМ. Тај износ уплаћује се у банци или пошти на жиро рачун који буде истакнут на огласној табли или на web страници Факултета, прије подношења пријаве на конкурс. Кандидати су обавезни да на полагање испита понесу лична документа (личну карту или пасош).

РЕДОСЛИЈЕД КАНДИДАТА за упис на прву годину I циклуса студија утврђује се на основу:

- Општег успјеха постигнутог у средњем образовању (успјех из свих предмета и разреда четворогодишње средње школе; број бодова остварен на основу општег успјеха добија се тако да се просјечна оцјена из свих предмета четворогодишње средње школе множи за бројем 10), и
- Резултата на пријемном испиту (од 0-50 бодова).

По оба мјерила могуће је остварити највише 100 бодова. Избор кандидата се врши према укупном броју бодова, а у случају да два или више кандидата имају исти број бодова, предност има кандидат са већим бројем бодова оствареним на пријемном испиту. Право уписа немају кандидати који на пријемном испиту нису остварили најмање 15 бодова. Реализацију пријемног испита и утврђивање редослиједа кандидата (ранг-листе) обавља Комисија за упис студената коју именује декан Правног факултета Универзитета у Бањој Луци.

ОБЈАВЉИВАЊЕ РЕЗУЛТАТА (прелиминарна ранг-листа кандидата)

Кандидат који сматра да поступак рангирања није правилно проведен, има право приговора у року од 48 часова од објављивања ранг-листе на огласној табли Правног факултета. Одлука по приговору донијеће се у року од 48 часова од подношења приговора и саопштиће се подносиоцу приговора и објавити на огласној табли Факултета.

УПИС ПРИМЉЕНИХ КАНДИДАТА вршиће се у периоду који ће бити накнадно објављен на веб страници Факултета (сваког дана од 08-16 часова). Уколико неко од кандидата који су остварили право на упис, то не учини у предвиђеном року, губи то право, а умјесто њега право на упис стиче слједећи квалификовани кандидат на ранг-листи. Висина накнаде за школовање (школарине) за студенте који плаћају школарину утврђује се одлуком Министарства за научнотехнолошки развој, високо образовање и информационо друштво Владе Републике Српске, на приједлог високошколских установа у складу са Законом о високом образовању.

ИСТОРИЈА

ПИТАЊА ИЗ ИСТОРИЈЕ

1. Назив историја потиче од грчке ријечи _____, што значи _____
2. Према општеприхваћеној периодизацији, стари вијек је трајао од _____ до _____
3. Од ког догађаја су Римљани рачунали вријеме? _____
4. Нова или хришћанска ера је ушла у употребу у: а) 6. вијеку б) 8. вијеку в) 12. вијеку
5. Први облик религије је био: а) тотемизам б) фетишизам в) анимизам
6. Неолит је: а) старије камено доба б) средње камено доба в) млађе камено доба
7. Прве територијално-политичке јединице на тлу Египта, називале су се:
а) теме б) номе в) полиси
8. Један од најзначајнијих владара Вавилона, за чије име се веже и доношење првог писаног законика робовласничког друштва, био је:
а) Бокхорис б) Хамурабиј в) Набукодоносор
9. Шта значи ријеч „фараон“? _____
10. До уједињења Доњег и Горњег Египта у јединствену државу је дошло:
а) 2400 год. п.н.е. б) 3200 год. п.н.е. в) 2000 год. п.н.е.
11. Историчар, који је извршио периодизацију египатске историје на старо, средње, ново и позно царство, звао се: а) Менес б) Манетон в) Мемфис
12. Како се звало најстарије египатско писмо? _____
13. Месопотамија или Дворјечје означава _____
14. Како се звао акадски владар који је себе називао *Господарем све четири стране свијета*? _____
15. Како се звала најстарија култура Дворјечја? _____
16. Алфabetско писмо је највеће достигнуће:
а) феничанске културе б) египатске културе в) вавилонске културе
17. Закон Мануа је регулисао друштвени живот:

- а) старе Кине б) древне Индије в) Персијске државе
18. Кинеска филозофска школа, која је своје учење темељила на традицији звала се:
- а) конфучијанизам б) доасизам в) софизам
19. Врховни бог Индуса, био је _____, а по њему је државна религија названа _____
20. Једина монотеистичка религија у Старом вијеку, до појаве хришћанства, је била: а) браманска религија б) будизам в) јудаизам
21. Најстарије доба грчке историје, названо је: а) хомерско доба б) критско-микенско доба в) херојско доба
22. Демократизација атинског друштва започиње реформама:
- а) Клистена б) Перикла в) Солона
23. Који слој спартанског друштва је имао положај најближи робовском?

24. Који орган власти у Спарти је носио назив „Еклезија“?

25. Шта дословно значи ријеч „сисхатеја“? _____
26. Како се звао грчки историчар, познат као аутор обимног дјела под насловом „Историја“? _____
27. Након пораза у Пелопонеском рату, Атином је управљало: а) вијеће десеторице б) вијеће тридесеторице в) вијеће четрдесеторице
28. Које године су одржане прве Олимпијске игре? _____
29. Атимија је врста казне која је, за вријеме Солона, уведена у Атини. О каквој казни је ријеч? _____
30. Путујући филозофи у Атини названи су _____, а њихово учење носи назив _____
31. Грчки филозоф Аристотел је аутор познатог дијела под насловом:
- а) Држава б) Политика в) Библиотека
32. Књигу „Историја Пелопонеског рата“ је написао:
- а) Тукидид б) Херодот в) Ксенофонт

33. Грчко-персијски ратови су трајали од _____ год. п.н.е. до _____ год. п.н.е
34. Назив „пентеконтаетија“ (педесетогодишњица) означава период између:
- а) Грчко-персијског и Пелопонеског рата б) Пелопонеског и Пунских ратова в) Првог и Трећег пунског рата
35. Делски савез је формиран _____ год. п.н.е, а водећа држава савеза је била _____.
36. Грчки говорник Демостен је познат по својим бесједама против македонског краља Филипа II. Како гласи њихов популарни назив?

37. Династија Птолемеја је владала:
- а) Азијом б) Македонско – грчком краљевином в) Египтом
38. Римска држава је основана на:
- а) Апенинском полуострву б) Атици в) Пелопонезу
39. Римљани су Пунима називали: а) Грке б) Египћане в) Феничане
40. С којим римским владоцем се завршило доба краљева? _____
41. Када је успостављена римска република, њом су управљали: а) два конзула б) два претора в) император
42. Шта значе ријечи „princeps senatus“? _____
43. Први римски цареви потицали су из рода:
- а) Јулијеваца б) Флавијеваца в) Антонина
44. Посљедњи владар из доба војничких царева био је:
- а) Октавијан б) Диоклецијан в) Хадријан
45. Највећи и најоригиналнији допринос Рима свјетској културу, је у области: а) историје б) права в) књижевности
46. Након пораза у Трећем пунском рату, Картагина је претворена у римску провинцију која се звала _____
47. Како се зове прелазни период од робовласништва ка феудализму, обиљежен појавом установе дугорочног закупа? _____
48. До Теодосијеве подјеле Римског царства је дошло:

- а) 476. год. б) 395. год. в) 313. год.
49. Corpus iuris civilis је монументална кодификација грађанског права. У ком вијеку је донесена? _____
50. Пад Западног римског царства (476) је убрзан великом сеобом:
- а) Словена б) Германа в) Варвара
51. Из које истакнуте породице је био моћни мајордом Пипин Мали?

52. Оснивач јаке Македонске државе је био:
- а) Александар Велики б) Филип II в) Антигон Гоната
53. Верденским споразумом (843) окончана је Франачка држава. Које су то три европске државе настале на њеној територији? _____
54. Ријеч „колон“ означава:
- а) слободног сељака б) дугорочног закупца в) роба
55. За коју годину се веже и шта означава тзв. „велика шизма“? _____
56. Који град је понио назив Нови или Други Рим? _____
57. На челу тема, византијских војних области, стајали су војни заповједници:
- а) стратежи б) стратиоти в) проијари
58. Како се звао родоначелник византијске династије Палеолога?

59. Које године је нестало Латинско, а обновљено Византијско царство?

60. Објасните значење ријечи „пронија“ и „пронијарски систем“ у Византији _____
61. Синтагмат Матије Властара је правни зборник:
- а) рановизантијског доба б) позновизантијског доба в) средњевизантијског доба
62. Мухамедови насљедници су се називали: а) калифе б) султани в) шеици
63. Династија Пшемисловића преставља прву владалачку династију у:
- а) Пољској б) Чешкој в) Русији

64. Титулу „чуvara гроба Господњег“ носио је први владар Јерусалимске краљевине. Како се он звао? _____
65. „Златна була“ угарског краља Андрије II је издата:
а) 1356. год. б) 1222. год. в) 1215. год.
66. Који је њемачки владар први понио титулу цара Светог Римског царства њемачког народа? _____
67. Од 15. вијека, Светим Римским царством њемачког народа влада династија: а) Хоенштауфоваца б) Хабзбурговаца в) Луксембурговаца
68. Шта је то „Руска правда“ и за вријеме чије владавине је донесена?

69. Како су се називали неслободни људи у Кијевској Русији? _____
70. „Судбеник“ је законик великог московског кнеза:
а) Ивана III Васиљевића б) Александра Невског в) Јурија Долгоруког
71. Носиоци дуалистичке јереси у средњовјековној Италији, носили су назив:
а) богумили б) катари в) патарени
72. Које године је склопљен Верденски споразум?

73. Које године је започео, а које окончао „Стогодишњи рат“?

74. Када је и гдје настала „Књига страшног суда“? _____
75. Којим називом су се служили византијски писци за означавање области насељених Словенима? _____
76. Највећи успон Дукље је био за владавине: а) кнеза Војислава б) краља Михајла в) краља Бодина
77. Од свих јужнословенских народа, први су државу оформили: а) македонски Словени б) Словенци в) Срби
78. Од 1219. године, старјешина Српске цркве је био _____, а од времена проглашења Царства _____.
79. Стефан Дечански је: а) Стефан Урош Први б) Стефан Урош Други в) Стефан Урош Трећи

80. Законоправило Светог Саве је:

- а) зборник црквеног права б) зборник црквено-свјетовног права
в) зборник свјетовног права

81. За вријеме чије владавине је донесен Закон о рудницима, у средњовјековној Србији?

82. Први дио Душановог законика је донесен у Скопљу _____ год., а други дио у Серезу _____ год.

83. Како се зове повеља коју је, 1220. године, издао Стефан Првовјенчани?

84. Мерових је назив за: а) зависног земљорадника б) зависног сточара в) сеоског мајстора

85. Како се у српској средњовјековној књижевности називају биографије оних који су међу Србима добили светачки култ? _____

86. Какав је карактер имала владајућа вјера у средњовјековној Босни?

87. Први познати босански бан је био:

- а) Кулин бан б) бан Борић в) бан Матија Нинослав

88. Који је политички и државноправни значај имала 1377. година у историји средњовјековне Босне?

89. У вријеме турског освајања, Зетом је владала породица:

- а) Црнојевића б) Балшића в) Бранковића

90. Коначном паду Србије под турску власт, претходиле су двије битке с Османлијама, прва на Марици _____ године, а друга на Косову _____ године.

91. Који је посљедњи континент, који су Европљани открили? _____

92. Са развојем грађанског друштва, јавља се и грађанска култура, названа хуманизам-ренесанса. На чијој традицији је та култура настајала ?

93. Кватроћенто је назив за _____, која припада _____ вијеку.

94. Почетак реформације у Њемачкој се веже за иступ професора теологије у Витембрегу, 1517. године. Како се он зове? _____
95. Наведите име и презиме два најзначајнија представника српске просвјетитељске мисли 18. вијека. _____
96. Како се звао документ којим је, 1598. године, уведена вјерска толеранција у Француској? _____
97. Династија Романов је владала Русијом од _____ године, до _____ године
98. Титулу „лорда протектора“ је у Енглеској носио: а) Џејмс Стјуарт б) Хенри Тјудор в) Оливер Кромвел
99. По чему је познат Закон о супрематији (1534) Хенрија VIII ?

100. Како је популарно назван догађај, везан за долазак Виљема Оранског на власт у Енглеској, 1688. године? _____
101. Државно право (султаново законодавство) у Османском царству се звало _____, а вјерско право се звало _____
102. Објасните појмове „чифчија“ и „читлук-сахибија“ _____
103. Босна је пала под османску власт _____ године, а Херцеговина _____ године.
104. Како су се звали османски феудалци? _____
105. Свиштовским миром (1791), завршен је посљедњи рат између:
а) Русије и Турске б) Аустрије и Турске в) Русије и Аустрије
106. Које године се одиграла Мохачка битка, и између којих држава се она водила?

107. Наведите тачан датум проглашења Декларације о независности САД

108. По Уставу од 1787. године, САД су биле: а) федерација б) конфедерација в) унитарног уређења
109. По Уставу од 1791. године, Француска је била: а) уставна монархија б) апсолутна монархија в) парламентарна монархија
110. У бици код Лајпцига (1813), тзв. Шеста коалиције је поразила Наполеона. Који је назив понијела наведена битка? _____

111. Бечки конгрес је одржан _____ године, а водећу улогу на конгресу је имао министар спољних послова Аустрије _____
112. Јулском револуцијом у Француској (1830), на власт је дошла нова владалачка личност. Како се она звала? _____
113. Који је повод дизања Првог српског устанка? _____
114. Први предсједник Правитељствујушћег совјета је био: а) Алекса Ненадовић б) прота Матија Ненадовић в) Ђорђе Петровић
115. Статус вазалне кнежевине са независном унутрашњом управом, Србија је стекла:
а) Хатишерифом од 1829. год. б) 1830. год. в) 1833. год.
116. Како се звао први спољнополитички и национални програм Кнежевине Србије, из 1844. године, и ко је његов творац ?

117. У чему се састоји историјски значај дјела Вука Караџића?

118. Први свјетовни владалац Црне Горе је био: а) кнез Данило б) кнез Никола в) кнез Владимир
119. Које године и којим међународним уговором је Црна Гора добила међународно признање државне самосталности?

120. У политичком животу Црне Горе дјеловале су двије супротстављене политичке странке. Како су се популарно звале њихове присталице?

121. Како се звао мађарски политичар и аустроугарски државник који је, као заједнички министар финансија, руководио администрацијом БиХ од 1882. године до 1903. године? _____
122. Које године и на који начин је БиХ је ушла у састав Аустроугарске?

123. Анексија БиХ је довршена прокламацијом Устава, 1910. године, од стране:
а) Б. Калаја б) Ф. Јосифа в) Ф. Фердинанда
124. Као вид борбе против аустроугарске власти у Босни и Херцеговини, а под уредништвом Петра Кочића, покренут је лист под називом:
а) Отаџбина б) Српска ријеч в) Народ

125. Које су позитивне посљедице револуције 1848/1849. године у Европи?

126. Ко је био Рудолф Дизел?

127. Наведите називе два акта, донесена од стране А. Линколна током грађанског рата у САД (1861-1865) _____
128. До уједињења Италије, дошло је _____ године, а до уједињења Немачке _____ године.
129. Тројни савез је формиран _____ године, а Тројни споразум _____ год.
130. Које су три државе припадале Савезу централних сила, закљученом 1882. године?

131. Под којим псеудонимом је Петар I Карађорђевић ратовао у устанку 1875-1878 ?

132. Од кад до кад је трајала друга владавина кнеза Михајла Обреновића?

133. Радикална странка је формирана _____ године, а вође странке били су _____
134. Кад је донесен први Устав Краљевине Србије? _____
135. Којим Уставом Краљевине Србије је уведена дводома структура народног представништва? _____
136. Познат је као „рат свиња“, а вођен је између Србије и Аустроугарске од 1906. до 1911. године. О ком рату је ријеч? _____
137. Основу Балканског савеза чинио је уговор између Србије и Бугарске. Наведите тачан датум закључења тог уговора. _____
138. Гдје је и које године закључен мировни споразум након Другог балканског рата?
139. Како се звала национална организација којој је припадао Гаврило Принцип?
140. Која битка је означила прву српску и прву савезничку побједу у Првом свјетском рату?

141. Када се одиграла чувена Мојковачка битка? Наведите тачан датум

142. Од 6. до 9. новембра 1918. године, одржана је конференција на којој је донесена: а) Крфска декларација б) Женевска декларација в) Мајска декларација

143. На челу Југословенског одбора, конституисаног 1915. године, је био:
- а) Ф. Супило б) А. Корошец в) А. Трумбић
144. Почетком октобра 1918. године се, поред српске владе и Југословенског одбора, појавио и трећи политички чинилац југословенског уједињења. О ком чиниоцу је ријеч? _____
145. Ко је и када прогласио уједињење Црне Горе са Србијом у једну државу под династијом Карађорђевића? _____
146. Највећа поморска битка у Првом свјетском рату, била је: а) битка код Јитланда б) битка на Марни в) битка код Вердена
147. Како се зове споразум, закључен 1915. године између Италије и Антанте, о територијалним уступцима Италији за њен улазак у рат?

148. Конференција мира је, послје Првог свјетског рата, почела 18. јануара 1919. године у:
а) Лондону б) Версају код Париза в) Сен Жермену
149. На Конференцији мира, 1919. године, створена је свјетска мировна организација. Како се она звала? _____
150. Након Првог свјетског рата, мировни уговор са Аустријом је потписан у

151. Након Првог свјетског рата, мировни споразум са Мађарском је закључен у

152. Мировни уговор са Бугарском је, након Првог свјетског рата, закључен у

153. Након Првог свјетског рата, мировни уговор са Турском је закључен у

154. Који су резултати фебруарске буржоаско-демократске револуције у Русији из 1917. године? _____
155. Који је значај Октобарске социјалистичке револуције у Русији?

156. Која држава је формирана 1. децембра 1918. године?

157. Која политичка личност се нашла на челу прве владе Краљевине СХС?

158. Како се назива први Устав Краљевине СХС? _____

159. Режим шестојануарске диктатуре је трајао од _____ године до _____ године
160. Након проглашења диктатуре, краљ Александар је државу подијелио на: а) области б) бановине в) покрајине
161. Ко је био вођа Самосталне демократске странке у Краљевини СХС?

162. Наведите називе двију највећих српских и једне хрватске политичке странке у Краљевини СХС

163. С обзиром на начин доношења, којој категорији устава припада Устав Краљевине Југославије из 1931. године? _____
164. Тзв. Загребачке пунктације је, 1932. године, издала једна коалициона политичка организација. Како се она звала? _____
165. У периоду од 1935. до 1939. године, на челу владе Краљевине Југославије је био: а) М. Стојадиновић б) Д. Цветковић в) Б. Јевтић
166. Када је, у Краљевини Југославији, формирана Бановина Хрватска?

167. Који је циљ оснивања Друштва народа, 1919. године?

168. Трећа интернационала (Коминтерна) је основана _____ год.
169. По завршетку Првог свјетског рата, у Италији се појавио први националистички ауторитарни покрет под називом _____
170. Како се звао вођа совјетских комуниста и шеф совјетске државе у периоду од 1924. до 1953. године? _____
171. Тројни пакт су, 1940. године, потписале: а) Њемачка, Аустроугарска, Италија б) Њемачка, Италија, Јапан в) Енглеска, Француска, Русија
172. Шта означава скраћеница СССР? _____
173. Које године је СССР проглашен као савезна федеративна држава?

174. Други свјетски рат је почео _____ године, нападом Њемачке на _____
175. Кад је почео напад на Југославију у Другом свјетском рату? Наведите тачан датум.

176. Ко је потписник Атлантске повеље од 14. августа 1941. године?

177. Стаљинградска битка је трајала од _____ године, до _____ године. Наведите тачан датум.
178. „Оверлорд“ је велика војна операција која се одиграла у току Другог свјетског рата. Које године се одиграла, и како се звао амерички генерал који је био на њеном челу?

179. Наведите дан, мјесец и годину уласка САД у Други свјетски рат.

180. Конференција Велике тројнице је одржана у Техерану, новембра 1943. године. Које три државничке личности су је обиљежиле?

181. Кад је и гдје дошло до формирања Прве пролетерске бригаде, као прве регуларне јединице НОВЈ? _____
182. Кад је и гдје одржано Друго засједање АВНОЈ-а?

183. Између кога је потписан споразум, на Вису, 16. јуна 1944. године?

184. У чему је значај Фочанских прописа (1942)?

185. Наведите пуни датум окончања Другог свјетског рата у Европи.

186. Наведите пуни датум коначног ослобођења Југославије, у Другом свјетском рату.

187. Устав ФНРЈ је изгласан: а) 29. новембра 1945. год. б) 31. јануара 1946. год. в) 11. новембра 1945. год.
188. Дезинтеграцији југословенске федерације је, у највећој мјери, допринио: а) Устав ФНРЈ од 1946. год. б) Устав СФРЈ од 1963. год. в) Устав СФРЈ од 1974. год.
189. У свим републикама бивше СФРЈ, послије вишедеценијског једнопартијског система, одржани су, први пут, вишепартијски избори током: а) 1990. год. б) 1991. год. в) 1992. год.
190. Повеља уједињених нација је потписана _____ (навести пуни датум) у _____

191. Сјeverоатлантски пакт (НАТО) је основан _____ године, а Варшавски пакт _____ године
192. Године 1949. основана је међународна организација Савјет Европе, са сједиштем у: а) Бриселу б) Стразбуру в) Паризу
193. Које године је расформиран Варшавски пакт? _____
194. Које године је Европска заједница прерасла у Европску унију?

195. Новембра 1990. године, одржан је значајан састанак КЕБС-а. У ком граду је састанак одржан? _____
196. Шта значи појам *ренесанса*?

197. Шта означава појам *кодификација*?

198. Шта значи појам *суверенитет*?

199. Шта означава појам *устав*?

200. Шта означава појам *идеологија*?

**СРПСКИ ЈЕЗИК И
КЊИЖЕВНОСТ**

ПИТАЊА ИЗ СРПСКОГ ЈЕЗИКА И КЊИЖЕВНОСТИ

1. Које су ово врсте ријечи?

иако _____, она _____, трас _____

2. Одреди врсту именице:

планина _____, лишће _____, љубав _____,
читање _____, Ана _____.

3. Како се називају именице које имају само множину, као нпр. маказе, наочари, врата?

4. Одреди врсту придјева у сљедећим примјерима:

срећан _____, градски _____, оловни _____

5. Заокружи придјевске замјенице:

а) присвојне б) временске в) показне

6. Према основном броју *девет* одреди збирни број и бројну именицу?

7. Од глагола *покрити* и *скочити* направи глаголски прилог прошли

_____, а од глагола *гледати* и *слушати* направи глаголски прилог
садашњи _____

8. Који глаголски облик је употријебљен у исказу *Три пута мјери, једном
сијеци!*? _____ У којем значењу је употријебљен наведени
глаголски облик? _____

9. *Он сеђаше на клупи и читаше новине.* У којем времену су употријебљени глаголи
сједити и *читати* у овој реченици? _____

10. Која врста аориста је употријебљена у примјеру: *Старо дрво сломи, не исправи*
? _____

11. Ријечи *војник*, *дух*, *град* напиши у вокативу једнине.

12. Који српски лингвиста је извршио подјелу именица на деклинационе врсте?

13. Који од седам падежа у српском језику нема синтаксичку функцију у реченици,
функција му је искључиво комуникативна? _____

14. Који од седам падежа у српском језику има највише функција и значења у реченици?

15. Које гласовне промјене су се извршиле у сљедећим ријечима?

свадба _____

враже _____

анђела _____

16. Које гласовне промјене су се извршиле у сљедећим ријечима?

јуначе _____

јачи _____

17. Које гласовне промјене су се извршиле у сљедећим ријечима?

слушаоци _____

грожђе _____

18. Подвучи правилне облике: одшетати-отшетати; халапљив-алапљив; тачци-тачки; дебео-дебел; виши-вишљи; предсједник-претсједник;

19. Подвучи правилне облике: са никим; ни од кога; самном; ни од чега; ниједан једини; ни један једини; ниједан нидруги; ни један ни други.

20. За роман који је написао Милош Црњански кажемо:

а) Црњансков роман б) Црњанскијев роман в) роман Црњанског

21. Заокружи слова испред правилно употријебљеног глагола требати.

а) Сви треба ово да знају б) Сви требају ово да знају

22. Заокружи слово испред правилно написаних скраћеница.

а) в.д. (вршилац дужности) б) стр. (страна)

в) мр. (магистар) г) инж (инжењер)

23. Екавском дугом **е**, које води поријекло од дугог јат, одговара ијекавско _____, а екавском кратком **е** одговара ијекавско _____.

24. Напиши правилно по ијекавском изговору: лечити, звездаца, цветови, преседати, слеп,

25. Напиши правилно: уједињене нације, велика сеоба, вукова задужбина, шарлдел гол _____

26. Зависно од тога којој врсти ријечи припада њена главна ријеч, синтагме се дијеле на:

27. Како се називају реченице које нису довољне да саме образују комуникативну реченицу (не могу да стоје саме)? _____

28. Свака реченица се састоји од главних и зависних реченичних чланова. Наведите зависне реченичне чланове _____
29. Одреди којој врсти зависних реченица одговара сљедећа реченица: Авион није полетио због магле. _____
30. Одреди којој врсти зависних реченица одговара сљедећа реченица:
Ако добијем новац купићу чоколаду. _____
31. Одреди којој врсти зависних реченица одговара сљедећа реченица:
Гледао нас је као да нас први пут види. _____
32. Којој врсти реченица припадају сљедећи примјери:
Грми. Свитало је? _____
33. Када именице имају различите облике у једнини и множини (човјек-људи) или у позитиву и другим степенима поређења (добар –бољи), то се зове :
- а) лаконизам б) суплетивизам в) провинцијализам
34. Ријечи васиона-свемир, чезнути-жудјети су:
- а) антоними б) синоними в) хомоними
35. Напиши појам који одговара задатим примјерима:
чак штавише, сиромах просјак: _____
дом-кућа, шака-песница: _____
36. Појам који означава неку ствар већу у односу на нормалну величину, и може бити позитивног вида (људина) и негативног (главурина); неки од примјера бара-баруштина, соба-собетина назива се _____
37. Од именице зец напиши:
хипокористик _____
деминутив _____
38. Како се назива појам који означава именички облик којим се изражава однос блискости, име од миља? _____
39. Којим појмом ћеш означити ријечи различитог облика, а истог значења, као нпр. ватра-огањ, пут-друм? _____
40. Којим појмом ћеш означити ријечи супротног значења (црн-бијел, дан-ноћ)?

41. Како се назива појам којим означавамо употребу ријечи у пренесеном значењу према логичкој вези, које можемо поткријепити примјерима: Читам Андрића; Он ми је окренуо леђа? _____

42. Како се називају ријечи које су се престале употребљавати у савременом језику зато што су их замијениле друге ријечи за означавање истих предмета, особина и појава, као нпр. крчмар, видар? _____
43. Германизми су посуђенице из _____ језика, русизми из _____, а бохемизми из _____ језика.
44. Којем језику припадају посуђенице хунгаризми: соба, лопов, варош?

45. Поред ријечи напиши њихово значење на српском језику:
а) анархија _____ б) ортографија _____
46. Шта је фонетика?
а) наука о ријечима б) наука о гласовима
47. Шта је морфологија?
а) наука о ријечима б) наука о структури реченице
48. Шта је граматологија?
а) наука о настанку, врстама и развоју писма
б) наука о граматици неког језика
49. Шта је калиграфија?
а) умјетност лијепог писања б) наука о поријеклу ријечи
50. Књижевна научне врсте су:
а) биографија б) поема в) дневник г) мемоари д) историјски роман
51. Два велика спјева, најстарији међу сачуваним споменицима грчке књижевности, су _____
52. Како се зове прва штампана књига која је штампана у Гутемберговој штампарији?

53. Шта су инкунабуле?
а) прве штампане књиге које су се штампале после открића Гутембергове штампарије;
б) назив за књигу из средњег вијека која се користила за молитве у цркви.
54. Шта је Октоих?
а) пјесма за потребе богослужења у цркви б) прва српска штампана књига
55. Ко је аутор ћирилице?
а) Сава Немањић б) Климент Охридски в) Доситеј Обрадовић

56. Запис је написан ћирилицом, наручио га је хумски кнез Мирослав, брат великог жупана Стефана Немање; један је од најзначајнијих споменика културе код Срба, данас се чува у Народном музеју у Београду. Ријеч је о _____
57. Како се у науци зове најстарији језик словенских народа којим се писало?
а) старословенски језик б) народни језик
58. Која су три најзначајнија писма старог свијета?

59. Како се назива најпознатије дјело свјетске књижевности писано клинастим писмом? _____
60. Које је најраспрострањеније писмо у савременом свијету? _____
61. Теорија књижевности све књижевне творевине разврстава у три књижевна рода:

62. Коју стилску фигуру користи Милутин Бојић у пјесми *Плава гробница* у стиху који стално понавља: *Стојте галије царске!?* _____
63. Која стилска фигура је заступљена у називу збирке пјесама Шарла Бодлера *Цвеће зла*?

64. Како се назива стилска фигура у којој је заступљено понављање ријечи на почетку и на крају стиха? _____
65. У српском језику стилске фигуре се дијеле на:

66. Стилске фигуре су:
а) цјелокупна стилска карактеристика неког дјела
б) средства умјетничког изражавања
67. Који књижевни род није заступљен у народној књижевности?

68. Кратке народне умотворине се дијеле на:

69. Наведите два основна облика драме који су се развили још у античкој Грчкој из ритуала и обредних игара, а под маскама, у част бога Диониса.

70. Како се назива врста драме, настала из драме у ужем смислу, чија је одлика психолошко уобличавање јунака, при чему занемарује радњу и њену динамику?

71. Врсте драме су: _____

72. Драма треба да задовољи критеријуме (услове) три јединства, која су то јединства?

73. Како се назива подврста комедије коју карактерише груба комика, карикирани ликови, а заплет је најчешће заснован на неспоразуму? _____
74. Заокружи карактеристике бајке:
- а) устаљени почетак б) изостанак дијалога в) борба добра и зла г) мелодичност д) неодређеност мјеста и времена
75. Која су два најраспрострањенија стиха у српској народној поезији?

76. Како се назива наука која се бави проучавањем стиха и његових особина? _____
77. Како се назива јединица пјесничког говора која представља ритмичку и синтаксичку цјелину? _____
78. Краћи или дужи пјеснички састав намијењен прослављању и величању врлина неке личности назива се: а) слово б) похвала в) житије г) служба
79. У којој књижевној епохи роман постаје доминантна књижевна врста?

80. Како се назива основна мисао и порука писца у књижевном дјелу, његов став и оно што је хтио да каже својим дјелом? _____
81. У Паризу 80-их година 19. вијека јавља се ликовни и књижевни правац који се заснива на вјеровању да иза појавног свијета постоји дубља и виша стварност која се изражава симболима. Како се назива овај умјетнички правац? _____
82. Напиши име најдоследнијег поборника нових поетика и слободног стварања у српској књижевности 20. вијека који је познат по свом манифесту експресионистичке школе?

83. Који облици приповиједања се користе у српској књижевности?

84. Ретроспективно приповиједање је:
- а) причање које је усмјерено на унутрашњи живот личности
б) казивање о догађајима у обрнутом временском смјеру: од садашњости према прошлости
85. Напиши за који облик новинарског изражавања су битна три елемента: тема разговора, саговорник и питања. _____
86. Који од функционалних стилова посједује систематичну и строгу композицију, цитирање, термине и фусноте? _____

87. Којим појмом се именује жанр у административном стилу којим се појединац или правно лице обраћа органима, организацијама, приватним фирмама, руководиоцима са одређеним циљем? _____
88. Наведите најчешће жанрове у административном стилу које користимо у свакодневном животу. _____
89. Који административни жанр често захтијева и прилоге, тј. различита документа као доказни материјал? _____
90. Именуј врсту стила који покрива правну и законодавну дјелатност и писану комуникацију између појединца, установа, државних и друштвених субјеката?

91. Врста научне прозе која има за циљ да покаже исправност или неисправност одређене тврдње, да саопшти нове идеје и чињенице о предмету расправљања назива се: а) коментар б) расправа
92. Које су три основне врсте бесједништва по Аристотеловој подјели?

93. Како се назива Платонов ученик и како се назива његово најпознатије дјело о говорништву? _____
94. Именуј највећег римског говорника. _____
95. Како се назива научна дисциплина која се развила из античке реторике и проучава правила и својства доброг језичког и књижевног изражавања? _____
96. Како се назива научна дисциплина о књижевности која се бави описивањем, тумачењем и процјењивањем књижевних дјела или аутора? _____
97. Поступак прераде текста ради прилагођавања неког дјела за позориште, филм, радио и телевизију назива се _____
98. Која форма казивања доминира у роману тока свијести?

99. Шта означава појам ларпурлартизам?
- а) естетски смјер заснован на тези да су стил и умјетничка дјела сама себи сврха
- б) филозофски правац који издиже науку изнад других тумачења живота, посебно природних наука изнад друштвених.
100. Појам који означава репродукцију идентичну (вјерну копију) са изворним појмом по свим појединостима као што је потпис, слика, текст или печат назива се: _____
101. Шта значи ријеч ерудита?
- а) висока образованост, опсежно знање, зналац

б) филозофска наука о умјетности

102. Списи у којима су хронолошким редом, сажето, записани, из године у годину значајни догађаји називају се:

а) биографије б) анали в) хронологије

103. Попис и кратак опис свих књига, брошура, чланака и др. једног писца назива се:

а) биографија б) монографија в) библиографија г) аутобиографија

104. У основи српског књижевног језика је _____ нарјечје и _____ изговор.

105. Штокавско нарјечје се дијели на три изговора:

106. Године 1768. штампао је у Венецији *Славеносербски магазин*, први часопис међу Јужним Словенима. О коме је ријеч? _____

107. Како се назива најпознатија бесједа Гаврила Стефановића Венцловића?

108. Како се назива књижевно дјело Јована Рајића написано на народном језику?

109. Ко је написао *Житије Симеона Мироточивог*? _____

110. Ко је написао *Похвалу кнезу Лазару*? _____

111. Ко су били Вукови најпознатији пјевачи (тројица)?

112. Идеју о увођењу народног језика у књижевност остварио је _____, а започео је издањем _____ (дјело) у Бечу, 1818. године.

113. Вукова *Писменица сербскога језика* је:

а) граматика српског језика б) збирка српских народних пјесама

114. Напиши називе дјела која су наведени аутори објавили 1847. године.

Петар Петровић Његош _____

Бранко Радичевић _____

115. Поред дјела *Рат за српски језик и правопис*, написао је и *Малу српску граматику*. О коме се ради? _____

116. Отворио је Велику школу у Београду, а касније и богословију. Био је министар просвјете, дипломата, члан Правитељствујушћег совјета, умро је 1811., у години када је

увелико радио на оснивању штампарије у Београду. О коме се ради? _____

117. Којој књижевној врсти припада дјело Доситеја Обрадовића *Живот и прикљученија*?

118. *Моје племе сном мртвијем спава, Суза моја нема родитеља*. Наведите име и презиме аутора ових стихова и назив дјела из кога супреузети.

119. Сматра се оснивачем српске драме, али је много важнији као комедиограф, његова позната комедија је *Покондирена тиква*. О коме је ријеч?

120. *Santa Maria della Salute* је најљепша пјесма српске поезије. Наведите име и презиме аутора и назив његове познате пјесме у којој је дао своје схватање настајања пјесме.

121. Како се назива пјесма Бранка Радичевића којом је овјековјечио Сремске Карловце?

122. По занимању је био љекар; први писац у српској књижевности који је писао за дјецу; издавао је дјечји лист Невен; најпознатије збирке пјесама су *Ђулићи и Ђулићи увеоци*. О коме је ријеч? _____

123. Написао је пјесме *На липару, Отаџбина*, драму *Јелисавета, кнегиња црногорска*, а насликао *Девојку у плавом*. О коме је ријеч? _____

124. У свом раду је објединио рад племенитог љекара и талентованог књижевника, написао је само 9 приповијетки, неке од њих су *Швабица, Школска икона*. О коме је ријеч?

125. Милован Глишић је написао:

а) Пилипенда б) Глава шећера в) Швабица

126. Рођен у Шумадији, боем, оштар критичар владавине Обреновића, али и народа, творац алегорично-сатиричне приповијетке у српској књижевности, нека од дјела *Страдија, Данга*. О коме је ријеч? _____

127. Радоје Домановић је написао приповијетку у којој описује пропаст друштва које је изабрало особу за вођу коју нико никад прије није ни видио ни чуо. Како се називата приповијетка? _____

128. Ко је написао роман *Хајдук Станко*? _____

129. Роман *Вечити младожења* написао је _____

130. Стеван Сремац је написао роман по којем је Здравко Шотра снимео филм, а кујунџија Мане љубио. О ком роману је ријеч? _____

131. Роман *Бакоња фра Брне* написао је:

а) Иво Ђипико б) Петар Кочић в) Симо Матавуљ

132. Рођен је у Београду 1864. године. Права је студирао у Бечу и Грацу. Својим књижевним радом је био представник реализма, али и књижевности између два рата, написао је комедије *Сумњиво лице*, *Народни посланик* и др. О коме је ријеч?

133. На основу назива књижевног дјела напиши о којем српском писцу је ријеч: *Јазавац пред судом*, *С планине и испод планине*, *Суданија*.

134. Који српски писац се сматра зачетником модерног психолошког романа и Наведите наслов његовог романа у којем је приказана трагична судбина јунакиње коју је отац, зарад економског опстанка и личног поноса, продао?

135. Наведите два најзначајнија књижевна критичара епохе модернизма у српској књижевности. _____
136. *Искрену песму*, *Долап*, *Обичну песму* написао је _____
137. Рођен у Требињу, пјесник и дипломата; теме његове поезије су жена, љубав и природа; нека од његових дјела *Благо цара Радована*, *Градови и химере*. О коме је ријеч?

138. Пјесма *Можда спава* представља ремек-дјело музикалности нашег стиха, написао ју је _____
139. Уз наслове пјесама напиши њихове ауторе:
Нирвана _____
Светковина _____
Вече на шкољу _____
140. Како се зове најбоља пјесма Алексе Шантића настала последице конструктивне критике Богдана Поповића? _____
141. Како се назива посљедња збирка приповиједака која је Бранку Ћопићу донијела једно од највећих књижевних признања – Његошеву награду? _____
142. Како гласи поднаслов збирке пјесама *Трајим помиловање* Десанке Максимовић?

143. Које књижевно дјело Растка Петровића је проистекло из путничког искуства и сматра се најцјеловитијим дјелом овог писца?

144. У стваралаштву Исидоре Секулић истиче се и књига *Писма из Норвешке*. Којој књижевној врсти припада ово дјело? _____

145. Милош Црњански је аутор три поеме. Напиши њихове називе.

146. Напиши називе дјела и аутора у којем је Милош Црњански нашао главни извор за свој роман Сеобе I? _____
147. Како се назива прва приповијетка Иве Андрића којом се овај писац открива као велики приповједач и новелиста? _____
148. Године 1945. Иво Андрић објављује своја три романа. Напиши која су то три романа.

149. Како се назива прва књига лирских записа коју је Иво Андрић објавио 1918. године?

150. Прозаиста разноврсне тематске жанровске оријентације, писао је прозу са ратном тематиком и са универзалним темама. Човјек, његова егзистенција и судбина. Његов књижевни опус чине дјела *За и против Вука, Тврђава, Сјећања*. О коме је ријеч?

151. Једна од одлика стварања Александра Тишме је да у својим дјелима показује слабе и незадовољне људе које је живот прегазио и злоупотребио. Како се назива роман овог писца у којем је то најбоље приказао?

152. Како се назива роман Добрице Ћосића у којем он наставља причу о Катићима, проширује је приказивањем историјске голготе српског народа, и приказује историјске личности: Живојин Мишић, Радомир Путник, Никола Пашић?

153. Поред романа *Зло пролеће, Хајка, Ратна срећа*, написао је и роман у којем је главни јунак Ладо Тајовић код кога доминира осјећање страха. О којем аутору и роману се ради? _____
154. Којој врсти модерног романа припада роман *Пролећа Ивана Галеба* Владана Деснице?

155. Најизразитији представник наше савремене и модерне поезије, најпознатија дјела суму *Непочин поље и Кора*. О коме је ријеч? _____
156. Како се назива прва збирка пјесама Бранка Миљковића?

157. Који српски пјесник се може сматрати главним представником неосимболизма у српској књижевности? _____
158. Како се зове савремени српски пјесник, аутор великог броја значајних пјесничких књига у којима се сусреће традиционално и модерно, пјесник привржен увјерењу да је најбоље пјевати онако како то налаже пјесников унутарњи глас; аутор је збирке *Камена*

успаванка, Пролази реком лађа, Записи о црном Владимиру?

159. Ко је аутор романа *Хазарски речник*? _____
160. Која три рјечника-књиге чине суштину романа *Хазарски речник* Милорада Павића?

161. У свом стваралаштву Данило Киш има и три дјела која чине породични циклус.
Наведите називе тих дјела.

162. Својом првом књигом *87 песама*, коју је објавио 1952. г., означио је преврат у
дотадашњој српској поезији, о коме је ријеч? _____
163. Ко је аутор пјесме *Плава гробница*?
- а) Стеван Раичковић б) Милутин Бојић в) Васко Попа
164. Борислав Пекић је аутор романа:
- а) Време власти б) Време чуда в) Време зла
165. Како се зове најпознатији роман Драгослава Михаиловића који је драматизован као
монодрама? _____
166. Романи *Очеви и оци*, *Убиство с предумишљајем*, *Мемоаре Пере Богаља* написао је

167. Ко се у свјетској књижевности сматра родоначелником модерног психолошког романа?

168. Како се назива врста модерног романа 20. вијека за који Вирџинија Вулф у свом тексту
Модерна проза (1919) истиче: *Писци модерног романа треба да истраже свест једног
обичног човека у једном обичном дану.*?

169. Како се назива најпознатије драмско остварење Семјуела Бекета које је написано 1952.,
а премијерно изведено 1953. године која се сматра годином почетка тзв. Бекетовог
позоришта? _____
170. Подвуци дјела Виљема Шекспира. *Отело*, *Време чуда*, *Хамлет*, *Велика деца*, *Сан летње
ноћи*.
171. Шарл Бодлер у својој поезији развија нови стил и уводи нову (непјесничку) тематику,
као што је зло, блуд, ружноћа. Какву естетику је развио Бодлер?

172. Како се зове аутор који је добио Нобелову награду 1954. године за роман *Старац и
море*? _____
173. Харпагон је јунак комедије _____ Жан Батисте Поклена Молијера

174. Ко је написао драму *Кромвел* чији предговор представља манифест романтизму?

175. Ко је аутор романа *Божанствена комедија*? _____
176. Роман *Божанствена комедија* аутора Дантеа Алигијеријасе састоји из три дијела. Напиши наслове тих дијелова: _____
177. Вријеме куге у Италији у 14. вијеку, седам дјевојака и три младића се окупило на имању ван Фиренце да би се сачували од несреће коју носи куга. Сваки дан, осим петка и суботе, свако од њих је причао по једну причу. О којем дјелу се ради и ко је аутор?

178. Како се назива најбоље дјело Франческа Петрарке које има 366 пјесама, а инспирисано је платонском љубављу пјесника према Лаури? _____
179. Ко је аутор лирских драма *Ујка Вања*, *Галеб* и *Три сестре*?
а) Антон Павлович Чехов б) Лав Николајевич Толстој
180. Ежен де Растињак је главни лик романа _____ кога је написао _____.
181. Ко је аутор романа *Процес*? _____
182. Руски књижевник романописац, новелиста, један од најзначајнијих свјетских књижевника, написао дјела *Коцкар*, *Злочин и казна*, *Понижени и уверијеђени*, *Идиот*. О коме је ријеч? _____
183. Дон Кихот и Санчо Панса су ликови романа _____ којег је написао _____
184. Аутор стиховног романа *Евгеније Оњегин* је _____
185. Руски гроф, књижевник и мислилац, један од највећих свјетских романописаца, аутор романа *Рат и мир*, *Ана Карењина*, *Смрт Ивана Иљича*. О коме је ријеч?

186. Човјек у рату и рат у човјеку средишњи је проблем романа *Тихи Дон* кога је написао _____
187. Драму *Балкански шпијун* написао је:
а) Душан Ковачевић б) Борислав Михаиловић Михиз в) Александар Петровић.
188. Култне филмове *Ко то тамо пева* и *Маратонци трче почасни круг*, за које је сценарио написао Душан Ковачевић, режирао је :
а) Срђан Драгојевић б) Слободан Шијан в) Горан Михајловић
189. Аутор првог остварења у историји филма *Излазак из фабрике* је:
а) Жорж Мелијас б) Луис Лимијер в) Чарли Чаплин

190. Награда *Златна палма* се додјељује једном годишње у _____ за достигнућа у филму.
191. Напиши називе награда које се додјељују за најбољу главну женску и мушку улогу приликом манифестације *Филмски сусрети у Нишу*, која се одржава сваке године.

192. Како се назива скуп награда које се једном годишње додјељују за позоришна остварења у част великог српског драмског писца Јована Стерије Поповића?

193. Џозеф Пулицер је установио награду која се додјељује сваке године за највеће доприносе у новинарству, књижевности и музици. Први пут је додијељена 1917. године. Награда се зове _____.
194. Ко је осликао таваницу Сикстинске капеле у Риму?
а) Леонардо да Винчи б) Микеланђело Буонароти в) Рафаело
195. Музику за *Лабудово језеро* компоновао је:
а) Петар Иљич Чајковски б) Игор Стравински
196. Српски академик, композитор, етномузиколог, педагог, написао је *Пјесме са Змијања*, оперу *Јазавац пред судом*. О коме је ријеч?

197. Књижевна награда за најбољи роман године, Нин-ова награда, је први пут додијељена писцу Добрици Ћосићу за роман _____ 1954. године.
198. Који српски писац је добио Нобелову награду, које године и за који роман?

199. Ко је оснивач Нобелове награде? _____
200. Пабло Пикасо и Жорж Брак родоначелници су правца у коме сликари геометријским облицима сликају оно што виде. Тај сликарски правац се зове _____